

לצורך השעה — אחזקה תקינה של עדרי החלב

הדרושות, את החלבון, וכן את כמות המזון הגס שיש להגיש. חשוב מאוד לבדוק מחדש את מלאי המזון הגס — ירק, תחמיץ, שחת וקש וכן גרעיני כותנה. האם ריכוז מלאי מספיק לחורף ואם לא השתמשו לאחרונה מן המלאי יתר על המידה.

ברבייה — צריך לעשות כל מאמץ לאתר את המתייחסות ולהזריע — הפרות והעגלות — כמתוכנן. אין להסס להשתמש בפר שבמשק, כאשר אין מזריע. במבט כללי על העדר לא נראה הנזק שבאי התעברות. אולם, אם פרות לא תתעברנה בזמן יצטבר הפסד שיתבלט מאוחר יותר. הדבר דומה לזריעה בשדות: ביום הזריעה נראה השדה מעובד ואחיד, אך לאחר הנביטה בולטים פסי הבור ומרשימים עד להרג.

הפרות ממשיכות להמליט והמחזוריות בעדר נמשכת — היא אינה מתחשבת בצווי השעה ובצוות הבוקרים המצפה לשובו של רכוז העדר. יש לכן צורך מיוחד להמשיך בביקורת החלב. במידה והמבקר אינו מגיע, אפשר ורצוי מאוד לבצע את הביקורת ע"י הצוות עצמו. בהתחשב גם עם תוצאות ההתעברות צריך לבצע את העברת הפרות לקבוצות המתאימות וכן לייבש את המגיעות למועדן.

דומה המצב עם העגלות והעגלים, הזמן מקדם את גידולם ויש להעבירם ולהזינם לפי הצורך. נוסף על הטיפול השיגרתי והניקיון במכון החליבה, הקפדה בחליבת הצליפים הראשונים וטבילת הפטמות, יש להקפיד גם על החלפת חלקי הגומי המתבלים ולבדוק את הלחץ ותקינות המפעמים.

מטרת הדברים כאן אינם להורות את כל התורה על רגל אחת. המטרה היא לעורר את הבוקרים משאננות שעד כה היה „בסדר“. בדרך כלל מצויים בכל משק מספר העובדים הדרוש. במיוחד בימים אלה מעדיפים את

ימי הקרבות בחזיתות והמשך גיוס המילואים מלווים במאמץ אנשי המשקים לקיים את העדרים כתיקנם ולהמשיך את העבודה כסידרה. בחודש הקרוב שווקה כל כמות החלב שציפו לה. צריך לייחס זאת לכל החברים שבאו לעבוד ברפת: בוקרים שלא גויסו וגשאו בעבודתם, ואליהם הצטרפו חברים ותיקים ומתנדבים. אולם מעל לכול יש להודות לנוער תלמידי התיכון, מהם בעלי ניסיון וידע, שבמקומות רבים מאוד קיימו למעשה את העדרים, ביצעו את העבודה במסירות רבה, שהיה בה אתגר להחזיק את העדר במצב תקין עד שוב העובדים הקבועים המגויסים.

אופיה של המלחמה הנוכחית שונה מקודמו-תיה, וכרגע אין עוד לדעת מתי תחזור העבודה לתיקנה. עלינו להיות מוכנים לאחזקת העדרים בתנאים מיוחדים עוד זמן מסוים, כנראה.

יש לזכור, שפרות החלב מגיבות כמעט תמיד על שינוי בנוהגים ושינויים גורמים לרוב לירידת התנובה ואף לפגיעה בפוריות. קשה מאוד וכמעט לא ניתן לתקן ירידה בתנובה, וההתעברות שאחריה מפחיתה את תפוקת העדר. אם ממשיכים בביצוע עבודת השיגרה ניתן עוד בשבועות הראשונים לקיים את עדר הבקר ולקבל תוצאות מניחות את הדעת. יתר על כן, ככל שהעובדים צמודים לנוהלים הקיימים ונמנעים ככל האפשר משינויים בזמני החליבה, ההזנה ונוהגים אחרים, תהיינה התוצאות טובות יותר.

אולם לאחר שבועות מספר אין עוד אפשרות להמשיך בשיגרה, וזה מחייב שורת החלטות ושינויים, הקשורים באירגון העבודה בעדר וביצועה.

בהזנה יש לבדוק את המנות לכל פרה או קבוצה (תלוי בשיטת ההזנה), וכן אצל העגלות והעגלים. יש לבחון אם המנות מספקות את האנרגיה, היינו: את מספר יחידות המזון

תבדואן

הקץ לזבוב הבית

רוגור 40

רוגור 40 אבקה מסיסה
תכשיר בעל כשרקטילה
מיד ומשך פעילות ארוך
להדברת זבובים ברפת,
בלול, בחדר האוכל,
במטבח,
בחדר.

ייעוץ והדרכה:
המחלקה-החקלאית.
ח.ד. 60

**מכתשים
באר-שבע**
מפעלים כימיים בע"מ

הטיפול בבעלי החיים, והעבודה מבוצעת לרוב תוך רצון טוב וכהלכה. אולם, גם בזמנים רגילים הגורם לתוצאות בינוניות בעדרים רבים הוא — אי הקפדה בארגון ובביצוע של פרטים שונים. אחת ההגדרות המעניינות והחשובות — מדוע עדר מסוים כה מצטיין — היתה, של-אמיתו לא נעשה בו כל דבר מיוחד, אלא שהכול בוצע ברמה הגבוהה ביותר.

גם כיום מבקרים ברפת אנשי מקצוע ושירותים היכולים לעזור לעובדים הבלתי מנוסים. נמשכים ביקורי רופאים, נעשים מאמצים שהמזריעים יתמידו ויגיעו לכל משק. המדריכים לגידול בקר ממשיכים בעבודתם, וכל תפקידם כיום הוא אך ורק ביקורים במשקים ועזרה לכל דורש, בעיקר כאלה שחסרים אנשי המפתח המקצועיים. גם בוקרי משק שכן יאותו לבוא ולעזור.

בתנאים החדשים שנוצרו, כאשר חסרים בוקרים מנוסים המסוגלים לרכו עדר, קשה יהיה להמשיך ולקיים את העדרים במצב תקין, אם לא יעשה מאמץ מיוחד. שומה על האחראים כיום לעדרים ועל מרכזי המשקים לחזור ולבדוק את המצב ברפתות. אין להסתפק בתשובה שהכול בסדר (גם לפצוע לא טוב לחרוק שן ולשתוק כל הזמן, עליו לעורר תשומת לב למצבו כדי שהמטפלים בו יהיו מודעים). צריך לדאוג שבכל משק יימצא או ישתחרר בוקר מנוסה שיוכל לרכו את ענייני הענף. בכפרים — רצוי שוועדות מקומיות תבקרנה בכל משק ותדאגנה להושטת העזרה הדרושה.

אם הדאגה לביצוע העבודה, כפי שהיתה ברפת בשבועות הראשונים, תימשך ואם הארגון במשקים יוסיף וידאג לכול — לעובדים, להובלת חלב ותערובת, ואף לשירותים מקצועיים וניי-צולם — הרי מובטח לנו שנוכל להמשיך ולהחזיק את העדרים ברמתם הגבוהה. חשוב מאוד לשמור על העדרים ולהתמיד בהספקת חלב הדרוש לאוכלוסיה.

ד"ר י. קלי

המחלקה לבקר, משרד החקלאות